

DOI 10.37491/UNZ.84.9
УДК 341

Наталія МАРЦЕНКО¹,
Мальвіна ГРУШКО²

ГУМАНІТАРНИЙ ДОСТУП ПІД ЧАС ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ

Проаналізовано право на гуманітарний доступ, що знаходить свій вияв у гуманітарній допомозі та захисті під час збройних конфліктів відповідно до норм міжнародного гуманітарного права. Визначено, на основі чого діяльність гуманітарного доступу повинна здійснюватися. Розглянуто механізми забезпечення та підтримки ефективного гуманітарного доступу, що є наслідком колективних дій та зусиль суб'єктів гуманітарної допомоги. Підтверджено, що надання гуманітарної допомоги є обов'язком усіх учасників збройного конфлікту відповідно до норм міжнародного гуманітарного права. Міжнародне гуманітарне право є тією константою юридичних норм, яка повинна застосовуватись усіма сторонами збройного конфлікту. Основним у цьому визначенні є саме наявність збройного конфлікту, а не «гуманітарний» складник. Наголошується, що аксіомою міжнародного гуманітарного права є захист жертв війни, який відповідає ключовому принципу гуманності, позаяк стандарти за-

¹ кандидатка юридичних наук,
доцентка кафедри міжнародного права та міграційної політики,
Західноукраїнський національний університет (м. Тернопіль),
nata.martsenko@gmail.com,
<https://orcid.org/0000-0003-0947-5179>.

² кандидатка юридичних наук, доцентка,
доцентка кафедри міжнародного та європейського права,
Національний університет «Одеська юридична академія»,
malvina.grushko@gmail.com,
<https://orcid.org/0000-0002-5856-8147>.

безпечення доступу знаходять своє відображення в чотирьох Женевських конвенціях про захист жертв війни 1949 року та двох Додаткових протоколах до Женевських конвенцій 1977 р. Якщо держава або інший учасник збройних конфліктів не є договірною стороною, то повинні застосовуватись норми звичаєвого міжнародного гуманітарного права, які завжди паралельно діють з договірними нормами. Гуманітарний захист покликаний стати на захист та відновлення прав людей, що базується на положеннях міжнародного права прав людини, утворює таке підґрунтя фундаментальних прав та свобод людини. Посилює гуманітарний доступ положення міжнародного кримінального права Римський статут Міжнародного кримінального суду 1998 року. Доведено, що вирішення таких питань, як акредитація гуманітарних місій, координаційна система гуманітарної допомоги та подолання законодавчих прогалів регулювання подолає сучасні виклики гуманітарного доступу у збройних конфліктах, що переважно виникають через труднощі взаємодії міжнародних гуманітарних місій з сторонами, що воюють. Підтверджено, що порушення права на гуманітарний доступ формує загрозу миру і безпеці у світі.

Ключові слова: допомога, захист, гуманітарний доступ, збройні конфлікти, конфлікт міжнародного характеру, війна, конфлікт неміжнародного характеру.

Гуманітарна допомога відіграє ключову роль у порятунку життів, зменшенню страждань та, звісно, захисті людської гідності під час збройних конфліктів чи інших можливих кризових ситуацій, які стали безпрецедентними викликами сучасності. Безсумнівно, основою всіх злочинів, в тому числі й міжнародних, — є заперечення значущості життя та інтересів інших, на противагу своїм. Незважаючи на здебільшого геополітично зорієнтований характер агресії, таке «вето», насамперед, спрямоване на свободи та цінності постраждалого населення та верховенства права в цілому. Гуманітарний доступ у збройних конфліктах є ключовим елементом їхнього завершення.

Питанню «гуманітарний доступ» присвячені праці зарубіжних вчених та практиків таких, як: В. Бернард, П. Волкер, К. Расс, Ф. Швендімана. Серед вітчизняних вчених слід виділити наукові доробки М. Антонович, А. Кориневич, О. Мартиненко, чії праці присвячені окремим аспектам гуманітарного доступу. Проте на сьогодні залишається велика кількість питань, які не вирішені й потребують подальшого аналізу та дослідження.

У дослідженні ставиться *за мету* виявлення особливостей реалізації гуманітарного доступу під час збройних конфліктів та визначення ролі гуманітарних організацій для сторін конфлікту.

Питання гуманітарного доступу у збройних конфліктах має багато проблем як правового, так і політичного характеру. Саме тому, для того, щоб покласти край збройному конфлікту, найперше потрібно забезпечити

абсолютний «... доступ гуманітарних організацій до людей, які потребують допомоги та захисту, та доступ тих, хто цього потребує, до товарів та послуг, необхідних для їхнього виживання та здоров'я, у спосіб, що відповідає основним гуманітарним принципам» [1, с. 6], що, власне, і складає визначення поняття гуманітарного доступу.

Видається, одним із перших питань дослідження гуманітарного доступу у збройних конфліктах є визначення того, хто повинен його забезпечувати та на основі чого така діяльність повинна здійснюватися. Таке тлумачення є надзвичайно важливим, тому що, окрім збройного зіткнення між учасниками конфлікту, відбувається протистояння й у інформаційному просторі. Історія містить багато прикладів того, як за допомогою гібридних війн, населення, яке постраждало від військових сутичок, було дезінформовано щодо своїх реальних прав та ситуації загалом. Яскравим прикладом є ситуація, коли Російська Федерація (РФ) неодноразово обвинувачувала Україну в гуманітарній кризі, що сталась в Криму через припинення водопостачання. «Прямим зобов'язанням держави-окупанта (РФ) є забезпечення цивільного населення окупованої території всіма необхідними ресурсами, в тому числі і водою», — про це заявив А. Кориневич, що відповідає ст. 55 Четвертої Женевської конвенції про захист цивільного населення під час війни 1949 р. [2]. Через непоінформованість населення щодо основоположних положень міжнародного гуманітарного права та можливості гуманітарного доступу таке спекулятивне судження мало місце.

Варто підкреслити, що: «... воюючі сторони, незалежно від форми збройного конфлікту, зобов'язані сприяти безпечному, безперешкодному доступу до гуманітарної допомоги цивільним громадянам, які мають неупереджений характер та проводяться без будь-якої несприятливої різниці, за умови їхнього права контролю» [3, с. 193]. Так, надання гуманітарної допомоги та доступ до неї є обов'язком всіх учасників збройного конфлікту. Таке положення ґрунтується на тому, що:

— по-перше, регламентується, головним чином, у міжнародному гуманітарному праві (МГП). Саме МГП є тією константою юридичних норм, яка повинна застосовуватись усіма сторонами збройного конфлікту. Основним у цьому визначенні є саме наявність збройного конфлікту, а не «гуманітарний» складник. Водночас червоною ниткою Женевських конвенцій є захист жертв війни, який відповідає принципу гуманності, позаяк стандарти забезпечення доступу знаходять своє відображення в чотирьох Женевських конвенціях 1949 р. про захист жертв війни та двох Додаткових протоколах до Женевських конвенцій 1949 р., 1977 року [1, с. 8]. У тому випадку якщо ж держава або інший учасник не є договірною стороною, то однаково повинно застосовуватись звичаєве МГП;

— по-друге, воно покликане, в першу чергу, стати на захист та відновлення прав людей. Зокрема міжнародне право прав людини (МППЛ) утворює таке підґрунтя фундаментальних свобод. Певна річ, що МППЛ повинне застосовуватись завжди, якщо державою не було проголошено відступу від усіх або певних положень відповідно до міжнародного права;

— по-третє, не менш важливим компонентом є наявність чітких положень, за якими можна притягнути відповідальність при порушеннях основоположних прав як цивільного населення, так і надавачів гуманітарного порятунку. Така гарантія міститься в міжнародному кримінальному праві, а саме у Римському статуті 1998 р. Міжнародного кримінального суду. Також у цьому контексті вагомим є положення МГП, а саме Додаткового протоколу I до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 р. про те, що «... держава несе міжнародно-правову відповідальність за злочини її збройних сил», в тому числі й щодо гуманітарних місій [4, ст. 91]. Очевидним стає той факт, що бойовий склад учасників збройного конфлікту повинен знати і застосовувати положення МГП. Наше переконання ґрунтується на тому, що таке зобов'язання наявне в міжнародних договірних джерелах, а також різноманітного роду інструкціях про порядок виконання МГП збройними силами.

Повертаючись до проблеми з'ясування суб'єктів гуманітарної допомоги, окрім сторін, що воюють, ними можуть виступати й міжурядові або неурядові гуманітарні організації та місії. Так само, як і учасники збройного конфлікту, такі організації повинні діяти на основі визначених вище міжнародних стандартів гуманітарного, кримінального права та відповідно до МППЛ. Водночас міжнародні гуманітарні організації, в силу своєї неупередженості та незалежності можуть здійснювати свою діяльність і на основі інших міжнародних резолюцій чи власних статутних документів. Яскравим прикладом може слугувати Кодекс поведінки Міжнародного руху Червоного Хреста та Червоного Півмісяця, що надають допомогу в стихійних лихах 1994 року, який пропагує: «... принципи гідності, добровільності, єдності, універсальності, відповідальної участі, прозорості та поваги до культури та звичаїв» [5, с. 19].

Переконані, що сучасні виклики гуманітарного доступу у збройних конфліктах переважно виникають через труднощі взаємодії міжнародних гуманітарних місій з сторонами, що воюють. Тому, здійснивши аналіз цієї проблематики, вважаємо, що принциповим є вирішення таких підпитань:

- 1) акредитація гуманітарних місій;
- 2) координаційна система гуманітарної допомоги;
- 3) законодавчі прогалини регулювання.

Дійсно, як уже було зазначено раніше, на учасників покладено зобов'язання не перешкоджати гуманітарному доступу. Проте, тим не менш, обов'язковою залишається процедура акредитації тої чи іншої місії. На думку спадають слова із роману Федора Достоєвського «Злочин і кара»: «Щоб допомагати, спочатку треба право таке мати ...». Критеріями згоди на діяльність гуманітарної місії та погодження режимів доступу є те, що «... така допомога повинна мати неупереджений характер, здійснюватися без дискримінації і підлягати контролю з боку сторін конфлікту» [6, с. 49]. Не виникає жодних сумнівів доцільності закріплення та застосування цих умов, проте в цьому випадку істотним елементом повинна бути й взаємна відповідність таким критеріям і з боку учасників збройних зіткнень, адже така проблема є нагальною, прикладом чого може слугувати ситуація в невідконтрольній Урядом України території Донецької та

Луганської областей. Дуже часто критерії, які слугують органам влади на «конфліктних» територіях при відборі міжнародних гуманітарних організацій, не викликають ніякої довіри справедливої та незалежної процедури. Отже, учасники збройних угруповань та органи державної влади, які уповноважені надавати таку акредитацію, повинні діяти неупереджено, без дискримінації і під контролем гуманітарних організацій (тобто прозоро), а також у максимально короткий термін.

Здебільшого забезпечення та підтримка ефективного гуманітарного доступу є наслідком колективних дій та зусиль суб'єктів гуманітарної допомоги. Такі взаємовідносини між гуманітарними органами стають можливими завдяки дієвій координаційній системі. До того ж, під час збройного конфлікту, коли триває гаряча фаза бойових дій, важливо оперативно діяти, виходячи з наявного стану розвитку подій.

Організаціями, що займаються такою координацією, є:

— Міжнародний Комітет Червоного Хреста (МКЧХ), що: «... координує діяльність Міжнародного руху з надання допомоги під час збройних конфліктів» [6, с. 83];

— ОСНА через механізм The UN-CMCoord — Управління Організації Об'єднаних Націй гуманітарної цивільно-військової координації, універсального характеру [7];

— SNA (Швейцарська гуманітарна допомога) є одним із інструментів гуманітарної допомоги швейцарського уряду, який доступний для прямих дій та підтримує міжнародні організації зі своїми фахівцями [8] та інші.

Отже, координаційні центри, які діють у цілодобовому режимі, відіграють значну роль як для цивільного населення, так і для самих гуманітарних місій, попереджаючи про можливу небезпеку та узгоджуючи план дій. Варто наголосити, що така координація повинна також відбуватись шляхом взаємної співпраці із військовими силами учасників бойових дій, навіть за певних чітко визначених умов. Наприклад, за попередніми домовленостями, гуманітарна допомога цивільному населенню може здійснюватися в так званий період «тиші» між активними фазами збройних операцій.

На нашу думку, «бомбою уповільненої дії» може стати відсутність дієвого національного законодавства щодо гуманітарного доступу у збройних конфліктах або ж прогалини в ньому, що породжують низку нових викликів. Дійшли такого висновку, тому що відсутність певних положень у законодавчій базі України щодо діяльності гуманітарних організацій породжує проблему оподаткування. «Короткий період реалізації гуманітарних проєктів, тривала процедура реєстрації та довгі списки необхідних документів означають, що велика частка закупівель міжнародними організаціями все ще обкладається податком на додану вартість, без закріпленої правової можливості відшкодування» [9, с. 26]. Така ситуація надзвичайно ускладнює доступ гуманітарних місій та їхню діяльність. Крім того, прикладом законодавчої дихотомії, на жаль, є загальновідомий факт того, що в Україні нормативно-правова база щодо ООС діє одночасно з законодавством АТО, яке не було скасовано. Дійсно, подібна невизначеність та неточність створюють ризик бюрократизму, репутаційної втрати, а також неузгодження гуманітарної допомоги. Так як міжнародні гуманітарні місії

координують свою діяльність відповідно до фактичного статусу надзвичайної ситуації, в тому числі і збройного конфлікту, істотною умовою є чітке закріплення подій у правовому полі.

З'ясувавши проблему взаємодії гуманітарних організацій та учасників збройних конфліктів, сьогодні ще одним безпрецедентним викликом, який набув резонансу у всьому світі та повністю змінив основні «правила гри» міжнародного співтовариства — є глобальна пандемія коронавірусної хвороби (COVID-19). У міру поширення епідемії в кожній країні уряди запровадили обмеження на поїздки та права вільного пересування. Незважаючи на жахливі наслідки для здоров'я (фізичного і психічного) та економічного розвитку, інфекція створила неабияку проблему гуманітарного доступу до територій, охоплених збройними конфліктами. На жаль, населення, яке перебуває в зонах воєнних дій, є надзвичайно вразливим через і так наявні проблеми постачання основних санітарних послуг, водопостачання, медичних засобів, лікарської допомоги та інші. 08 квітня 2020 р. МКЧХ представили фундаментальні Правила МГП гуманітарного доступу під час COVID-19, основним положенням яких, на нашу думку, є те, що *«згідно з МГП: необхідність протидії поширенню COVID-19 не є вагомою підставою для відмови у згоді на гуманітарну діяльність, що здійснюється неупередженими гуманітарними організаціями, такими як МКЧХ»* [10, с. 3]. Таким чином, гуманітарні організації реагують на це і пандемія дає їм можливість розробити нові алгоритми й способи роботи. Такими інноваціями може стати також запровадження використання технологій штучного інтелекту для забезпечення гуманітарного доступу: безпілотні літальні апарати, які транспортували б основні продукти життєвої необхідності та лікарські засоби. Крім того, доцільно було б спростити режим доступу гуманітарних організацій у контрольні-пропускні пунктах території, осягнутий збройними сутичками.

Специфічною загрозою гуманітарного доступу, що притаманний саме ситуаціям збройного протистояння є мінне забруднення території, що утворює додаткові труднощі інфраструктури. Звичайно, протягом періоду конфлікту всі інфраструктури зазнають великої шкоди в результаті бомбардування, пожеж та боїв. Центри навчання не є винятком. Як школи, так і університети, а також музеї, лікарні, урядові будівлі пошкоджені та пограбовані. Через це виникає проблема забезпечення права на освіту в населення, охоплене збройним конфліктом. А це, у свою чергу, породжує ще один виклик гуманітарного доступу, адже саме заклади освіти відіграють дуже важливу роль, коли настає момент допомоги дітям інтегруватися в соціальне середовище. Тому, повертаючись до проблеми мінного забруднення, таку інфраструктуру потрібно відновлювати найперше за допомогою очищення територій від мін. Найстрашнішим є те, що люди не завжди мають об'єктивну можливість побачити та вберегтись від небезпечних боеприпасів. До того ж, часто стається так, що прості діти в силу своєї необачності та необізнаності стають жертвами зброї, сприймаючи її за іграшку. Така проблема створює реальний ризик для життя особи, а також гуманітарних місій, обмежуючи можливість їхнього пересування. Єдиним вихо-

дом в цій ситуації є, в першу чергу, розмінування земельного простору. Крім державних органів влади, які повинні займатись цим питанням, існують й потужні міжнародні ініціативи, серед них:

— The HALO Trust — англійська організація, заснована Принцесою Діаною в 1997 році, яка займається ліквідацією вибухонебезпечних предметів та розмиттям наземних мін [11];

— IMAS Міжнародні стандарти протимінної діяльності [12] — це стандарти, що діють для всіх операцій ООН щодо протимінної діяльності;

— UNMAS — Служба Організації Об'єднаних Націй протимінної діяльності [13].

Також потрібно забезпечити як гуманітарні місії, так і населення, інструкціями алгоритму дій під час ураження мінами та обов'язковими телефонами екстрених служб, за якими можна буде звернутись за допомогою. Крім того, доцільними є профілактичні бесіди з дітьми щодо заборони брати до рук чи торкатись підозрілих предметів на вулиці. Знову ж таки в контексті цієї проблеми можна згадати й про касетні боеприпаси, які мають жахливий вплив як на життя населення, так і на саму навколишню територію. Очевидним є той факт, що такі залишки від цієї зброї не тільки вбивають та травмують цивільних осіб, а також перешкоджають економічному та соціальному розвитку та мають інші важкі наслідки, які зберігаються роками та десятиліттями після використання. Сьогодні таке питання вже порушувалось за допомогою такої ініціативи: *«Міжнародний Комітет Червоного Хреста наполегливо рекомендує Верховній Раді України ратифікувати Конвенцію з касетних боеприпасів 2008 року»* [6, с. 23].

Відповідно до Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» *«основою гуманітарної, соціальної та економічної політики держави України стосовно населення тимчасово окупованої території України є захист і повноцінна реалізація національно-культурних, соціальних та політичних прав громадян України, в тому числі корінних народів та національних меншин»* [14]. У зв'язку з цим положенням, можна дійти висновку, що не менш вагомим елементом гуманітарного доступу є захист культурних цінностей, що становить неабияку проблему для всіх учасників збройного протистояння. Безсумнівно, культурна спадщина, що може бути представлена різного роду пам'ятками, музеями, галереями, релігійними спорудами та інші, є епохальною частиною історії народу, яку той повинен берегти як зіницю ока. Під час збройних протистоянь, саме таке культурне надбання нерідко стає цільовим об'єктом для знищення. Тому ще одним напрямом діяльності гуманітарних місій, на наше переконання, повинна стати координація зусиль задля збереження таких пам'яток, які становлять цінну частину не тільки національної ідентичності, а й світової цивілізації. Ще одним аргументом на користь наших переконань може бути й те, що такий захист передбачений також і Другим Протоколом до Гаазької конвенції про захист культурних цінностей у разі збройного конфлікту 1954 р., а також Додатковими протоколами I та II Женевської конвенції (1977 р.). Мирні договори демонструють повільний, але незаперечний прогрес міжнародного права з цього питання. Оскільки здебільшого захисту

культурної спадщини відносять на другий план, то така міждержавна консолідація особливо важлива у сфері культурної власності, коли стикаються з жорстокістю та можливістю руйнування, пов'язаних із збройним конфліктом.

Підбиваючи викладені вище обставини, переконані, що саме спільний підхід до поваги до верховенства права, ефективної міжнародної координаційної системи, спрощення адміністративних послуг акредитації, вирішенні юридичних недоліків законів, залучення новітніх технологій та ознайомлення населення щодо їхніх прав може значно покращити результати гуманітарного порятунку. Таким чином, можна зробити висновок, що передумовою ефективного гуманітарного доступу у збройних конфліктах є, насамперед, відповідність і належне дотримання норм міжнародного гуманітарного права, кримінального та міжнародного права прав людини всіма сторонами збройного конфлікту. Гуманітарна допомога продовжує надаватися в різних формах і виявах, незважаючи на обмежені умови та обставини — як зовнішні, так і внутрішні. Гуманітарні місії пристосовуються до умов сьогодення, коли майже весь світ перебуває на локдауні, гуманітарні служби залишаються на сторожі гуманізму та людинолюбства, що неодмінно стане запорукою належного гуманітарного доступу під час збройних конфліктів.

Список використаних джерел

1. Гуманітарний доступ у східній Україні: огляд ситуації БФ «Право на захист» у партнерстві з HIAS. 2019. 28 с. *Global Protection Cluster*. URL : <https://bit.ly/3H5jlJt>
2. Кориневич А. О. Чи порушує Україна міжнародне право, відмовляючись постачати воду в Крим? (15.09.2020; 20:00) *Українська правда*. URL : <https://bit.ly/3fRNboZ>.
3. Henckaerts J.-M., Doswald-Beck L. Customary International Humanitarian Law: Volume I: Rules. Cambridge University Press, New York, 2005. 689 p. *International Committee of the Red Cross*. URL : <https://bit.ly/349oy4c>.
4. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12.08.1949 р., що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 08.06.1977 р. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL : <https://bit.ly/3L6lvde>.
5. Humanitarian Access in situations of armed conflict: Practitioners' Manual. The Swiss Federal Department of Foreign Affairs. United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs. 2014. *Eidgenössisches Departement für auswärtige Angelegenheiten EDA*. URL : <https://bit.ly/3PQui6G>.
6. Зміцнення поваги до міжнародного гуманітарного права: Посібник для народних депутатів України. Міжнародний комітет Червоного Хреста (МКЧХ), 2017. 100 с. *International Committee of the Red Cross*. URL : <https://bit.ly/3qXcQCO>.
7. Humanitarian Civil-Military Coordination. *The United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs*. URL : <https://bit.ly/3KTpZ8b>.
8. Swiss Humanitarian Aid Unit Swiss Agency for Development and Cooperation SDC. *Eidgenössisches Departement für auswärtige Angelegenheiten EDA*. URL : <https://bit.ly/3G3hzam>.

9. План гуманітарного реагування, Україна УКГС від імені Гуманітарної команди країни та партнерів. 2020. *HumanitarianResponse*. URL : <https://bit.ly/3tSbr2q>.
10. IHL Rules on Humanitarian Access and Covid-19 International Committee of the Red Cross. 8 Apr 2020. *International Committee of the Red Cross*. URL : <https://bit.ly/3nZxtwj>.
11. What we do? *The HALO Trust*. URL : <https://bit.ly/3H2GEU7>.
12. International Mine Action Standards Geneva International Centre for Humanitarian Demining. URL : <https://bit.ly/3GtLLgY>.
13. Unmas strategic plan 2019–2023. *UNMAS*. URL : <https://bit.ly/3nWgTh3>.
14. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України. Закон України від 03.07.2020 р. № 1207–II. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL : <http://bit.ly/2SJ9mSc>.

Надійшла до редакції 12.10.2021

Nataliia MARTSENKO

West Ukrainian National University

Malvina HRUSHKO

National University «Odessa Law Academy»

Humanitarian Access during Armed Conflicts

The article analyses the right to humanitarian access, which finds its expression in humanitarian aid and protection during armed conflicts in accordance with the norms of International Humanitarian Law. The basics of humanitarian access activities are determined. Mechanisms for ensuring and supporting effective humanitarian access as a result of collective action and efforts of humanitarian actors are considered. The article reaffirms that the provision of humanitarian assistance is the responsibility of all parties to an armed conflict in accordance with International Humanitarian Law. International Humanitarian Law is a constant of legal norms that must be applied by all parties to an armed conflict. Determinant in this definition is the presence of armed conflict, not the «humanitarian» component. Authors of the article emphasize that the axiom of International Humanitarian Law is the protection of war victims, which corresponds to the key principle of humanity. Access standards are reflected in the four Geneva Conventions for the Protection of Victims of War of 1949 and the two Additional Protocols to the Geneva Conventions of 1977. Unless a State or other party to an armed conflict is a party to a treaty, customary International Humanitarian Law operate in parallel with contractual rules. Humanitarian protection is designed to protect and restore human rights, which is based on the provisions of international human rights law and forms the basis of fundamental human rights and freedoms. The provisions of international criminal law, in particular the 1998 Rome Statute of the International Criminal Court are strengthens humanitarian access. The article argues that addressing issues such as the accreditation of humanitarian missions, the humanitarian aid coordination system and overcoming regulatory gaps will address the current challenges of humanitarian access in armed conflict mainly due to the difficulties of interaction of international humanitarian missions with the warring parties. The authors of the article confirmed that the violation of the right to humanitarian access poses a threat to peace and security in the world.

Keywords: *assistance, protection, humanitarian access, armed conflicts, international conflict, war, non-international conflict.*